

Advies vrijkomende drift

Kempweg 14, Meterik

Colofon

Rapport: Advies vrijkomende drift, Kempweg 14 te Meterik

Rapportnummer: 3145AL0617

Datum: Juli 2018

Opdrachtnemer

Geling Advies

Postbus 12

5845 ZG Sint Anthonis

www.gelingadvies.nl

Contactpersoon

Geling Advies

Drs. S. de Crom

Senior adviseur ruimtelijke ontwikkeling

0493 – 597 500

sdecrom@gelingadvies.nl

© SEPTEMBER 2018 GELING ADVIES

ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN. NIETS UIT DEZE UITGAVE MAG WORDEN VERVEELVONDIGD DOOR MIDDEL VAN DRUK, FOTOKOPIE, MICROFILM, GELUIDSBAND, ELEKTRONISCH OF OP WELKE ANDERE WIJZE DAN OOK, EN EVENMIN IN EEN GEAUTOMATISEERD GEGEVENSBESTAND WORDEN OPGESLAGEN, ZONDER VOORAFGAANDE SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN GELING ADVIES.

AAN DE INHOUD VAN DIT RAPPORT KUNNEN GEEN RECHTEN WORDEN ONTLEEND. GELING ADVIES VERWERPT ELKE AANSPRAKELIJKHEID VOOR EEN ANDER GEBRUIK VAN DEZE TEKST DAN VOOR DE SITUATIE WAARVOOR DEZE WORDT UITGEBRACHT. DE INFORMATIE IN DEZE TEKST IS ONDER VOORBEHOUD EN KAN VERANDERD WORDEN ZONDER VOORAFGAANDE KENNISGEVING.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
1.1	Achtergrond	4
1.2	Doel	5
1.3	Plangebied	5
2	VRIJKOMENDE DRIFT BIJ GLASTUINBOUW	6
2.1	Wet- en regelgeving	6
2.1.1	<i>Historie beleid</i>	6
2.1.2	<i>Activiteitenbesluit milieubeheer</i>	7
2.1.3	<i>Jurisprudentie</i>	7
2.1.4	<i>College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen</i>	8
2.1.5	<i>Vigerende bestemmingsplan</i>	10
2.3	Driftreducerende aspecten	11
2.3	Toets Locatie	11
2.3.1	<i>Jurisprudentie</i>	11
2.3.2	<i>Bestemmingsplan</i>	12
2.3.3	<i>Driftreducerende aspecten</i>	12
3	CONCLUSIE	14

1

INLEIDING

1.1 ACHTERGROND

Op de locatie Kempweg 14 te Meterik is aanwezig een woning welke behoort tot een glastuinbouwbedrijf. Dit glastuinbouwbedrijf is nog functioneel, zodat aan het perceel een agrarische bestemming is toegekend in het kader van het bestemmingsplan. Het voornemen is om het perceel te herbestemmen met de woning tot een plattelandswoning.

Om de woning planologisch-juridisch te kunnen herbestemmen is het nodig dat wordt aangetoond dat er sprake is van een goede ruimtelijke ordening in de zin van de Wro. Hierbij moet getoetst worden of er ter plaatse van de woning sprake is van een zogenaamd aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

Ter plaatse en in de directe omgeving van de woning zijn op basis van het geldende bestemmingsplan kassen toegestaan en aanwezig. Tijdens het bespuiten van de gewassen in de kas kunnen werkzame stoffen als minuscule druppeltjes of deeltjes (aerosolen) de lucht in gaan of vanuit de spuitnevel vervluchtigen. Deze dampen en aerosolen kunnen vrijkomen uit kassen door ventilatie. De vrijkomende drift (verwaaiing van spuitvloeistof) vanuit de kassen kan in juridische zin hier een rol in spelen, in het kader van het woon- en leefklimaat, bij het bestemmen van de woning tot plattelandswoning. Om deze reden is hier nader naar gekeken.

1.2 DOEL

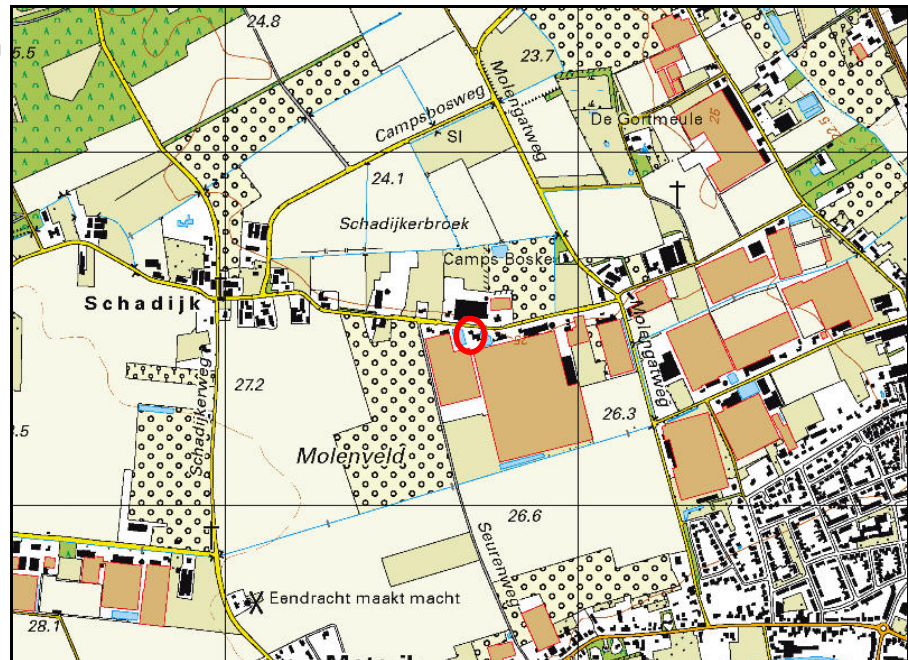
Getoetst is of de mogelijk vrijkomende drift afkomstig van glastuinbouwbedrijven in de omgeving van invloed is op het woon- en leefklimaat ter plaatse van de woning op het perceel Kempweg 14 te Meterik. Dit is verwoord in voorliggend document.

1.3 PLANGEBIED

Het plangebied zoals weergegeven in onderstaand figuur, omvat de percelen aan de Kempweg 14 te Meterik. Onderhavig plangebied is gelegen in het buitengebied van de gemeente Horst aan de Maas ten noorden van de kernen Meterik en Horst.

Figuur 1

Topografische ligging plangebied

2

VRIJKOMENDE DRIFT BIJ GLASTUINBOUW

2.1 WET- EN REGELGEVING

2.1.1 *Historie beleid*

Bezorgdheid om de blootstelling van omwonenden aan gewasbeschermingsmiddelen ontstond rond 1980 in het Westland. De ontsmetting van tuinbouwkassen met het vluchtige methylbromide resulteerde in verontreiniging van leidingwater en in hogere concentraties in de buitenlucht dan gezondheidkundig verantwoord werd geacht. Rond dezelfde tijd rees een vermoeden van een verhoogd aantal miskramen, doodgeboorten en aangeboren afwijkingen in het gebied. Een verband met het gebruik van methylbromide werd gesuggereerd. Oriënterend onderzoek kon een verhoogd voorkomen van de genoemde verschijnselen echter niet bevestigen. Een ingesteld voorlopig verbod op het gebruik van het ontsmettingsmiddel werd niettemin voor onbepaalde tijd verlengd. Ontheffingen werden alleen verleend voor kassen op tenminste 80 meter van een woning en 250 meter van een gevoelige bestemming (bijvoorbeeld een school, een bejaardenhuis). Ook mocht niet ontsmet worden bij stabiele weersomstandigheden. Een volledig verbod op het gebruik van methylbromide als grondontsmettingsmiddel in Nederland volgde in 1992.

In 1996 werden wettelijke eisen van kracht voor de afstand tussen kassen en woningen. Voor nieuwe bedrijven golden de volgende afstanden: 50 meter tot een rij woningen of een gevoelig object anders dan een woning en 25 meter tot een losse woning van derden (dus uitgezonderd die van de agrariër zelf). Voor al bestaande kassen bedroegen die afstanden 25 meter respectievelijk 10 meter. De basis voor de maatregel vormden modelberekeningen van TNO en RIVM. Indien niet aan deze afstandseisen werd voldaan, moest in een vergunningprocedure worden nagegaan of nadelige gevolgen die door het bedrijf konden worden veroorzaakt, door andere

maatregelen te voorkomen waren. In 1999 won de Zuid-Hollandse Milieufederatie een proefproces tegen een gemeente die in de ogen van de federatie onvoldoende onderbouwd van de afstandseisen afweek (Afdeling Bestuursrechtspraak Raad van State (ABRvS) 23 juli 1999, nr. E03.95.1762).¹

2.1.2 Activiteitenbesluit milieubeheer

Sinds 2013 zijn alle milieuregels voor de glastuinbouw opgenomen in het Activiteitenbesluit Milieubeheer. Paragraaf 3.5.1. van het Activiteitenbesluit milieubeheer bevat regels met betrekking tot het telen of kweken van gewassen in een kas. Het Activiteitenbesluit bevat geen voorwaarden met betrekking tot vrijkomend drift via de lucht uit kassen.

Voor het telen van gewassen in de open lucht wordt een nieuwe artikel aan het Activiteitenbesluit gevoegd. Hiermee wordt het verplicht bij het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen te spuiten met een driftreductie van 75%. Deze driftreductieplicht is algemeen en geldt niet alleen voor spuiten bij watergangen. Bedoeling was dat deze driftreductieplicht per 1 september 2017 in werking zou treden. Dit is niet gehaald. De wijziging activiteiten besluit is inmiddels wel aangeboden aan de Tweede Kamer en gepubliceerd in het Staatsblad.

In het Activiteitenbesluit staan geen eisen meer ten aanzien van de afstand tussen kassen en woningen. De gedachte daarachter is dat ruimtelijke beleid (gemeentelijke bestemmingsplannen) een betere manier is om dit te regelen. Welke afstanden in het kader van de ruimtelijk afweging geschikt zijn, wordt voortaan aan de praktijk (en daarmee mede aan de jurisprudentie) overgelaten.

2.1.3 Jurisprudentie

Zoals in de voorgaande paragraaf vermeld zijn afstandseisen niet meer wettelijk vastgelegd. Afstandseisen kunnen wel in ruimtelijk beleid worden vastgelegd, in het kader van een 'goede ruimtelijke ordening'. Het gaat er dan om of er sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Welke afstanden in de ruimtelijke afweging geschikt zijn, laat de wetgever aan de praktijk over. Jurisprudentie speelt daarom een belangrijke rol.

Uit uitspraken komt naar voren dat zowel het aanhouden van afstanden als het afwijken daarvan, goed onderbouwd dient te worden; de beslissingen van de RvS blijken beide kanten op te zijn gevallen.

¹Gezondheidsraad (2014), Advies gewasbescherming en omwonende

In het GGD Informatieblad over bestrijdingsmiddelen (RIVM Briefrapport 200112001/2014) wordt het volgende opgemerkt over de aan te houden afstanden naar kassen:

“De Raad van State heeft uitspraken gedaan over de afstand tussen glastuinbouwbedrijven en woningen van derden die nu nog steeds relevant zijn. Een TNO rapport uit 1992 speelde daarin een belangrijke rol. Uit dit rapport blijkt dat de lengte van de lijwervel voor een kas maximaal 25 meter bedraagt. Binnen die afstand is er beperkte verdunning van de concentratie gewasbeschermingsmiddelen die buiten de kas komen (TNO, 1992). In uitspraken van de Raad van State wordt daarom uitgegaan van minimaal 25 meter als veilige afstand tussen een tuinbouwkas waar gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt en woningen van derden. Alleen goed gemotiveerd en met onderzoek onderbouwd kon hiervan worden afgeweken (zie de site van de Raad van State, bijvoorbeeld uitspraak nr. E03.95.1762, 1999 en 200103533/1, 2002).”

Emissie

Onder emissie wordt in dit geval verstaan: de uitstoot of overdracht van gewasbeschermingsmiddelen uit het behandelde perceel of object. Doorgaans worden als grenzen aangehouden de perceelsgrenzen, de bovenkant van het gewas (bij maximale hoogte) en één meter beneden het maai-veld. Bij kassen is het feitelijke dek de bovenkant van het glas.²

2.1.4

College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen

Het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) toetst de risico's voor toepassers, werknemers en voorbijgangers. Verder zijn er onder meer eisen voor driftreducerende technieken, teeltvrije zones langs watergangen, specifieke middelvoorschriften en criteria in gemeentelijke bestemmingsplannen voor afstanden tussen bebouwing en tuinbouwkassen of boomgaarden.

De toelatingsprocedure is deels Europees, deels nationaal bepaald. Zo beslist Europa welke werkzame bestanddelen gebruikt mogen worden in gewasbeschermingsmiddelen. Of een bepaald middel in een land mag worden gebruikt, beslissen lidstaten zelf. De beoordelingsmethodes die landen daarbij hanteren, worden steeds verder geharmoniseerd. De Nederlandse toelatingsprocedure kent een aparte beoordeling van de risico's voor omwonenden van kassen.

Toelating van een chemisch gewasbeschermingsmiddel houdt in dat met het betreffende middel ziekten en plagen in het gewas effectief én veilig te bestrijden zijn, mits het gebruiksvoorschrift nauwlettend wordt gevolgd.

² Gezondheidsraad (2014), Advies gewasbescherming en omwonende

Om ervoor te zorgen dat dit in de praktijk ook gebeurt, zijn tal van maatregelen van kracht. Dat betreft wet- en regelgeving, een verplicht bewijs van vakbekwaamheid voor beroepsmatige toepassers, verplichte keuring van spuitapparatuur, voorlichting, educatie en toezicht.

Voor toepassers, werkers, beroepsmatige omstanders en passanten en omwonenden van kassen geldt de A(O)EL (Acceptable (Operator) Exposure Level), te weten de maximale hoeveelheid per kg lichaamsgewicht waaraan iemand kan worden blootgesteld zonder enig schadelijk effect op de gezondheid (opname vooral via huid en luchtwegen). Pas als de modelmatig berekende blootstelling voor alle groepen onder de gezondheidkundige grenswaarden blijft, kan het middel worden toegelaten. De concentraties waar omwonenden aan kunnen worden blootgesteld zijn wel lager, omdat doorgaans verdunning en afbraak optreedt: de concentraties nemen af in relatie tot tijd en afstand.

Een toelating geschiedt altijd voor een beperkte periode, die in verhouding moet staan tot de mogelijke risico's bij gebruik van de stof (maximaal 10 jaar). Wanneer de fabrikant het middel ook daarna op de markt wil houden, moeten nieuwe gegevens aangeleverd worden. De toelating wordt opnieuw bekeken in het licht van de ervaringen met het gebruik in de praktijk, de ontwikkelingen in wetenschap en technologie en de op dat moment geldende grenswaarden. Door aanscherping van normen en technologische ontwikkelingen heeft in de loop van de afgelopen decennia een verschuiving plaatsgevonden in de richting van voor het milieu minder persistente middelen en middelen met een smal werkingsspectrum.

Bij toelating door het Ctgb wordt voor ieder middel een wettelijk gebruiksvorschrift vastgesteld. Hierin wordt vastgelegd voor welke doeleinden het middel gebruikt mag worden, in welke teelten, in welke perioden van het jaar, op welke wijze de toediening moet geschieden, welke persoonlijke beschermingsmiddelen moeten worden gebruikt, wat de dosering moet zijn, wat de herbetedingstermijn is, enzovoort.

In 2014 publiceerde de Gezondheidsraad (GR) een advies 'Gewasbescherming en omwonenden') over de mogelijkheden gezondheidsrisico's voor omwonenden van landbouwpercelen bij toepassing van gewasbeschermingsmiddelen.

Naar aanleiding van dit advies verzocht het kabinet het Ctgb de bestaande toelatingen op dit onderdeel te herbeoordelen (Kamerbrief 18.2.'14). Begin 2015 besloot het Ctgb dat deze herbeoordeling geen aanleiding vormt om in de toelatingsvoorwaarden in te grijpen. Dat betekent dat er bij toepassing van de middelen - ook in het licht van het GR-advies - geen gevaar is voor de gezondheid van omwonenden of omstanders.

2.1.5 Vigerende bestemmingsplan

Voor onderhavig perceel is recentelijk het bestemmingsplan Buitengebied Horst aan de Maas vastgesteld.

De voormalige bedrijfswoning is gelegen binnen de bestemming 'Agrarisch met waarden' met de dubbelbestemming 'Waarde –Archeologie 3'. Binnen het bouwvlak is de functieaanduiding 'glastuinbouw' opgenomen. Verder zijn binnen het bouwvlak 3 wooneenheden toegestaan. Tot slot is de locatie voorzien van de gebiedsaanduidingen 'ontwikkelingsgebied glastuinbouw', 'milieuzone - grondwaterbeschermingsgebied Venloschol' en 'velden'.

Figuur 2

Uitsnede verbeelding bestemmingsplan

In artikel 5.2.2 zijn regels opgenomen ten behoeve van de bouw van kassen. Kassen mogen uitsluitend binnen de bouwvlakken [sba-kas] en [sba-ab] worden gebouwd, met dien verstande dat:

1. Die bouwvlakken daarmee volledig bebouwd mogen worden;
2. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 7,5 m.
3. De hoogte mag niet meer bedragen dan 12,5 m.
4. De afstand tot woningen (niet zijnde de eigen bedrijfswoning) mag niet minder bedragen dan 25 m¹.

2.3 DRIFTREDUCERENDE ASPECTEN

Het is mogelijk om de vrijkomende drift te reduceren. Het aanbrengen van beplanting kan een aanzienlijke reductie geven. Volgens onderzoek van de Wageningen University & Research kan een windhaag zonder blad zorgen voor een driftreductie van ten minste 70%, en in een volle blad situatie ten minste 94%³.

Ook kan de overheersende windrichting⁴ en de gebruikte spuittechniek invloed hebben op de vrijkomende drift. Bij de beoordeling van de vrijkomende drift kunnen deze aspecten meegenomen worden⁵.

2.3 TOETS LOCATIE

In deze paragraaf wordt getoetst of het voorliggende initiatief voldoet aan hetgeen gesteld is de voorgaande twee paragrafen. Te beginnen met de afstand welke gehanteerd wordt in de jurisprudentie, vervolgens komt het bestemmingsplan aan de orde en tot slot eventuele driftreducerende maatregelen.

2.3.1 Jurisprudentie

De afstand tussen woning en kas genoemd gehanteerd in jurisprudentie bedraagt 25 meter. De afstand van de woning tot aan de dichtstbijzijnde kas bedraagt 37 meter. Dit betreft de kassen van het bedrijf gelegen aan de Kempweg 12c. De woning behoort niet tot dit bedrijf. De kassen van het bedrijf waartoe de woning behoort liggen op een afstand van 46 meter. De kassen liggen hiermee op een grotere afstand tot de woning dan de minimum afstand waarop kassen gelegen moeten zijn.

3 J.C. van de Zanden en M. Weneker, Driftblootstelling van omstanders en omwonenden door boomgaard bespuitingen, Plant Research International, onderdeel van Wageningen UR Business Unit Agrosysteemkunde maart 2015, rapportnummer 609.

4 ABRS 2 september 2015, no. 201500601/1/R2, r.o. 3.7

5 J.C. van de Zanden en M. Weneker, Driftblootstelling van omstanders en omwonenden door boomgaard bespuitingen, Plant Research International, onderdeel van Wageningen UR Business Unit Agrosysteemkunde maart 2015, rapportnummer 609.

Figuur 3

Afstand tot kassen
(bron: pdok viewer)

Met de afstand wordt voldaan aan de te hanteren afstand van 25 meter, zoals deze blijkt uit de jurisprudentie.

2.3.2 Bestemmingsplan

In het bestemmingsplan geldt dat een minimale afstand van 25 meter tussen een kas en een woning van derden. De woning bevindt zich op ruim 25 meter (37 meter) afstand van de meest dichtbij gelegen kas. Hiermee wordt voldaan aan de verlangde afstand. Het bestemmingsplan is geen beperking.

Voor het bedrijf gelegen aan de Kempweg 12c geldt dat de woning reeds een beperkende factor is voor haar bedrijfsontwikkeling. Voor het bedrijf waartoe de woning behoort geldt dat bestaande voorzieningen, als een waterbassin, en de eigendomssituatie van de grond (eigendom van de initiatiefnemer voor de aanvraag van de plattelandswoning) ervoor zorgen dat de kassen niet binnen 25 meter van de woning gerealiseerd kunnen worden.

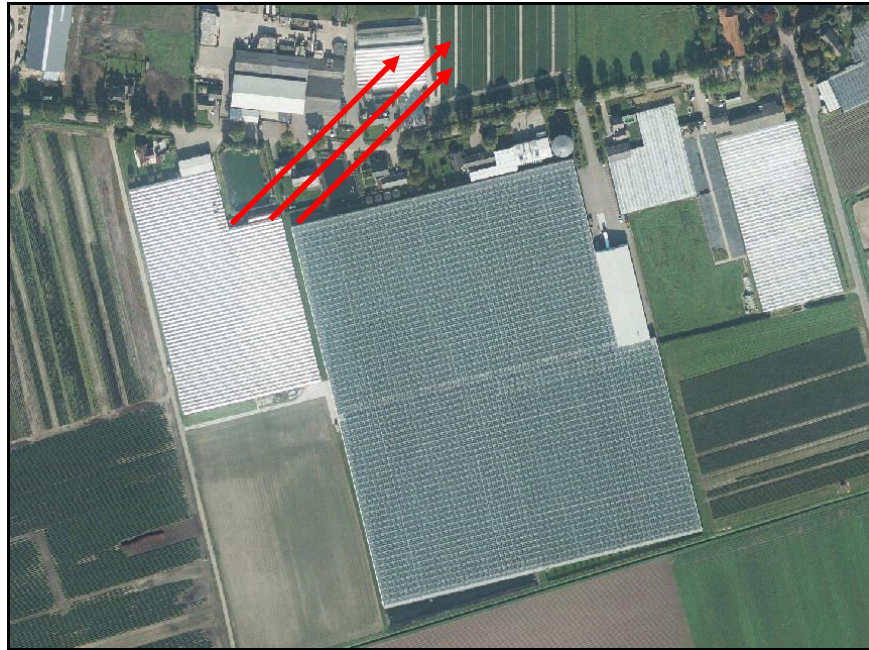
2.3.3 Driftreducerende aspecten

Verwaaiing

In verband met mogelijke verwaaiing van spuitvloeistof is de overheersende windrichting van belang. De meest voorkomende windrichting in Nederland is de zuidwestelijke richting. De ligging van de woning ten opzichte van de kas is niet dusdanig dat er sprake is van een positieve invloed van de wind op de reductie van de drift. De woning is ten noordoosten van de kas gelegen. Zie ook de navolgende figuur.

Figuur 4

Overwegende wind-
richting

Beplanting

Zoals gesteld kan beplanting zorgen voor een afname van de verspreiding van drift. De beplanting vangt de bestrijdingsmiddelen af. Tussen de kassen en de woning is een haag aanwezig. Deze haag heeft echter een onvoldoende hoogte om de drift vanuit de kassen af te vangen. De nu aanwezig beplanting heeft geen invloed op de reductie van drift.

3

CONCLUSIE

Op basis van onderzoek en jurisprudentie wordt een afstand van 25 meter vanaf een kas tot aan een woning aanvaardbaar geacht. Binnen de afstand van 25 meter is er een te beperkte verdunning van de concentratie gewasbeschermingsmiddelen die buiten de kas komen. Deze afstand van 25 meter wordt aangehouden als een veilige afstand tussen een tuinbouwkas waar gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt en woningen van derden. Binnen een straal van 25 meter rondom de woning Kempweg 14, waarvan het de wens is om deze om te zetten naar een plattelandswoning, bevinden zich geen kassen.

Op basis van het bestemmingsplan dient bij uitbreiding van kassen rekening gehouden te worden met een minimale afstand van 25 meter tot aan woningen binnen een woon- of bedrijfsbestemming. Aan deze afstand wordt voldaan.

De Nederlandse toelatingsprocedure voor gewasbeschermingsmiddelen kent een aparte beoordeling van de risico's voor omwonenden van kassen. Pas als de modelmatig berekende blootstelling voor alle groepen onder de gezondheidkundige grenswaarden blijft, kan het middel worden toegelaten. Dat betekent dat er bij toepassing van de middelen geen gevaar is voor de gezondheid van omwonenden of omstanders.

In verband met mogelijke verwaaiing van spuitvloeistof is de overheersende windrichting tevens van belang. Gezien de ligging van de kassen ten opzichte van de woning (de kas ligt ten zuidwesten ten opzicht van de woning, is een positief effect van verwaaiing niet te verwachten). Tussen deze woning en de kassen is wel een haag aanwezig. De haag heeft echter een te beperkte hoogte om veel van de vrijkomende drift af te vangen. Van driftreducerende aspecten is geen sprake. Gezien de afstand tussen de kassen en de woning zijn driftreducerende maatregelen ook niet noodzakelijk.

Op basis van bovenstaande kan geconcludeerd worden dat: met betrekking tot het aspect 'vrijkomende drift van de in de omgeving aanwezige kassen' ter plaatse van de woning Kempweg 14 sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Vrijkomende drift is geen belemmering om de woning tot plattelandswoning te bestemmen.